

KRAJOWE CENTRUM EDUKACJI ROLNICZEJ w Brwinowie

Projekt nr: 2016-1-PL01-KA102-024017
sfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

Współpraca grup producentów rolnych warunkiem rozwoju przedsiębiorczości na terenach wiejskich i zwiększenia dochodów z działalności rolniczej w krajach Unii Europejskiej

„Kooperationen landwirtschaftlicher Erzeuger - eine Voraussetzung für die Entwicklung neuer Unternehmen in ländlichen Gebieten und der Einkommenssteigerung aus den landwirtschaftlichen Tätigkeiten in den EU Ländern“

Pakiet edukacyjny

Materiały szkoleniowo – dydaktyczne
dla organizatorów i realizatorów szkoleń

Projekt zrealizowano we współpracy z:

DEULA Nienburg

DEULA Hildesheim

Brwinów – 2017/2018

Część 3 z 6 – Architektura krajobrazu

Beneficjent:

Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie

Dyrektor KCER – Ryszard Winter

EUROPEJSKI PARTNER ZAGRANICZNY:

DEULA Nienburg – Dyrektor – Bernd Antelmann

DEULA Hildesheim – Dyrektor – Klaus Schröter

Projekt nr 2016-1-PL01-KA102-024017

Współpraca grup producentów rolnych warunkiem rozwoju przedsiębiorczości na terenach wiejskich i zwiększenia dochodów z działalności rolniczej w krajach Unii Europejskiej

Szkolenie zostało zrealizowane w ramach projektu systemowego „**Staż zagraniczne dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych oraz mobilność kadry kształcenia zawodowego**” realizowanego przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

Publikacja została zrealizowana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska oraz Narodowa Agencja Programu – Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji nie ponoszą odpowiedzialności za jej zawartość merytoryczną ani za sposób wykorzystania zawartych w niej informacji.

Zredagowano na podstawie nadesłanych materiałów od uczestników projektu, które wypracowali podczas jego realizacji

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

Koncepcja metodologiczna i konsultacje

Marek Rudziński

KRAJOWE CENTRUM EDUKACJI ROLNICZEJ w BRWINOWIE,

ul. Pszczelińska 99, 05-840 Brwinów

Uczestnicy:

40 nauczycieli przedmiotów zawodowych szkół rolniczych

DEULA Nienburg 06.11-17.11.2017r.

Imię i nazwisko	Placówka
1. Piotr Bojanowski	ZSCKR w Powierciu
2. Beata Cichońska	ZSZ nr 3 w Starachowicach
3. Piotr Filipiński	ZSCKR w Studzieńcu
4. Joanna Guzy	ZSCKR w Nakle Śląskim
5. Monika Kołakowska	ZSCKR w Mokrzeszowie
6. Rafał Komorowski	ZSCKR w Swarzędzynie
7. Agata Kutyla	SOSW w Radomiu
8. Halina Leman	CKZIU nr 2 w Gdańsku
9. Monika Maciejczak	ZSZ nr 1 w Starachowicach
10. Stanisław Malinowski	ZSR CKP w Bolesławowie
11. Małgorzata Mizera	SOSW w Radomiu
12. Renata Pawlikowska	ZSP nr 3 w Łowiczu
13. Małgorzata Płusa	ZSZ nr 1 w Starachowicach
14. Elwira Podhalicz	ZSCKR w Mokrzeszowie
15. Marcin Poźniak	ZSCKR w Korolówce - Osadzie
16. Waldemar Skuza	ZSAiGŻ w Radomiu
17. Katarzyna Smolarek	CKZiU w Nowej Wsi
18. Artur Szczeciński	ZSCKR w Dobrocinie
19. Ewa Wilczyńska	CKZIU nr 2 w Gdańsku
20. Ewa Wojciechowska	ZSZ nr 3 w Starachowicach

DEULA Hildesheim 21.05-01.06.2018r.

Imię i nazwisko	Placówka
1. Grzegorz Bojanowski	ZSCKR w Powierciu
2. Sylwia Buczkowska	ZSZ nr 2 w Kutnie
3. Irena Drażba	ZST w Olecku
4. Maria Jałowicz	ZSE-O w Tarnowie
5. Karina Karasińska – Pirowska	ZSZ nr 2 w Kutnie
6. Sławomir Kazimierczak	CKP w Łęczycy
7. Michał Krygowski	ZSCKR w Okszowie
8. Andrzej Krzak	ZSP w Przygodzicach
9. Aneta Matejczuk	ZSZ nr 1 w Starachowicach
10. Anna Niewczas	ZSZ nr 1 w Starachowicach
11. Izabela Nowak	ZSE-O w Tarnowie
12. Piotr Osmański	ZSCKR w Dobrocinie
13. Tomasz Prawda	ZSCKR w Nowosielcach
14. Marzena Senator	ZSAiGŻ w Radomiu
15. Paulina Sitarska	ZSZ nr 1 w Starachowicach
16. Agnieszka Struś	ZSCKR w Studzieńcu
17. Jan Śmiarowski	ZSS w Grajewie
18. Česlava Tkačenko	ZSCKR w Okszowie
19. Tomasz Ukleja	ZSCKR w Dobrocinie
20. Mirosław Żurek	CKP w Piątku

Spis treści

	Strona
	9
I	13
	16
II	23
	27

Wstęp

W okresie od 01.12.2016 do 30.06.2018r. przez Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie był realizowany projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej Nr 2016-1-PL01-KA102-024017, którego tytuł to: „Współpraca grup producentów rolnych warunkiem rozwoju przedsiębiorczości na terenach wiejskich i zwiększenia dochodów z działalności rolniczej w krajach Unii Europejskiej”. Partnerami zagranicznymi były niemieckie ośrodki kształcenia i doskonalenia zawodowego. Szkolenia zrealizowano zgodnie z założeniami projektu w następujących w terminach:

Nr grupy	Miejsce	Termin	Liczba osób
1 grupa	DEULA Nienburg	06.11-17.11.2017r.	20 osób
2 grupa	DEULA Hildesheim	21.05-01.06.2018r.	20 osób

W projekcie finansowanym ze środków Wspólnot Europejskich w ramach Programu POWER uczestniczyło 2 grupy po dwudziestu nauczycieli przedmiotów zawodowych (łącznie 40 uczestników). Uczestniczące w projekcie osoby, z obu grup łącznie pracują na terenie 11 województw, w 23 szkołach (w 15 szkołach prowadzonych przez jednostki samorządowe i 8 placówkach prowadzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi). Wśród uczestników było 24 kobiety i 16 mężczyzn. Były to grupy osób o różnorodnych doświadczeniach zawodowych, w różnych branżach sektora rolniczego, co powodowało wysoki poziom zainteresowania zagadnieniami z zakresu produkcji i przetwórstwa żywności, prezentowanymi przez specjalistów z branży. Osoby będące po raz pierwszy w niemieckich zakładach pracy, świadczących różnorodne usługi dla gospodarstw rolnych, interesowały się ich funkcjonowaniem, organizacją pracy. Szczególne duże zainteresowanie uczestników dotyczyło gospodarstw rolnych, warunków ich funkcjonowania, współpracy z instytucjami zewnętrznymi.

Nauczyciele uczestniczący w szkoleniach u partnerów zagranicznych – DEULA Nienburg i DEULA Hildesheim, poznane zagadnienia będą wdrażać do własnej praktyki edukacyjnej. Udział nauczycieli umożliwi już na etapie nauki zawodu eksponowanie istotnych aspektów dotyczących możliwości wprowadzania innowacyjnych rozwiązań w procesach technologicznych produkcji żywności na każdym jego etapie. Stanowiąc to będzie inspirację do przekazywania nowych treści kształcenia podczas realizowanych szkoleń i zajęć dydaktycznych. Jest to również impuls do podjęcia działań w gospodarstwach rolnych, zakładach pracy (miejscach zatrudnienia uczniów) zmierzających do ograniczania zużycia energii na każdym etapie produkcji żywności i minimalizacji kosztów produkcji.

Wysoki poziom bezrobocia w Polsce, a także zwiększający się na terenie Niemiec i innych krajów europejskich, wymusza częstą zmianę miejsc pracy nie tylko w wymiarze lokalnym, ale i europejskim. Obywatele Europy przemieszczają się w poszukiwaniu miejsc zatrudnienia w różnych krajach. Wymaga to, aby również polscy uczniowie, przyszli pracownicy europejskiego rynku pracy znali i przestrzegali przepisy dotyczące norm w produkcji żywności obowiązujące w innych krajach, a zwłaszcza sąsiadów jakimi są Niemcy. Problem ten ma charakter europejski. Wymiana poglądów, doświadczeń, dyskusje dotyczące ujawnionych różnic i zbieżności potwierdziły obszary, które wymagają szczególnej uwagi.

Założone cele projektu - w ocenie Partnerów i Beneficjenta - zostały osiągnięte. Oznacza to, że uczestnicy poznali i opanowali informacje przekazywane podczas szkolenia. Szkolenia obejmowały następujące zagadnienia merytoryczne:

- Porównanie funkcjonowanie systemu kształcenia i doskonalenia zawodowego rolników i pracowników sektora rolniczego i przetwórczego w Niemczech.
- Porównanie funkcjonowania związków branżowych producentów rolnych jako szansy dla funkcjonowania małych gospodarstw i dodatkowych miejsc pracy w handlu, dystrybucji, usługach.
- Określenie możliwości świadczenia usług specjalistycznych (technicznych, technologicznych) dla gospodarstw rolnych jako dodatkowe miejsca pracy,
- Analizę procesów przetwórstwa płodów rolnych jako szansy na dodatkowe miejsca pracy w prowadzonej działalności gospodarczej.
- Analizę możliwości dystrybucji bezpośredniej produktów z gospodarstw.
- Analizę sposobów aranżacji i urządzania miejsc rekreacji i odpoczynku po pracy na terenach wiejskich i organizacji aktywnej rekreacji, odpoczynku, agroturystyki – jako współpraca wielu podmiotów na terenach wiejskich.
- Analizę innowacyjnych technologii uprawy roślin, produkcji, handel i dystrybucji produktów ekologicznych z wykorzystaniem zespołowego użytkowania maszyn.
- Analizę produkcji biopaliw jako możliwość podjęcia dodatkowej działalności gospodarczej i przetwórstwa odpadów i biomasy na cele energetyczne jako przykład współpracy producentów.
- Wykorzystania aeroenergetyki i fotowoltaiki – jej form, stanu i możliwości rozwoju i zatrudnienia pracowników, jako możliwości podjęcia działalności gospodarczej.

Pracownicy niemieckich zakładów pracy, a także rolnicy - zweryfikowali swoje dotychczasowe wyobrażenia o polskim pracowniku, jego umiejętnościach, rynku pracy, edukacji. Nauczyciele podczas szkoleń w niemieckich gospodarstwach rolnych, zakładach pracy, poznali rzeczywiste warunki prowadzenia procesów pracy, wymagania stanowisk

pracy i występujące na nich zagrożenia, a także możliwości redukcji zużycia energii. Ponadto, poznali systemy prowadzenia szkoleń doskonalących oraz uwarunkowania organizacyjne wynikające z rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej poszczególnych zakładów (gospodarstw rolnych) o różnych kierunkach działalności. W trakcie seminariów z przedstawicielami różnych instytucji funkcjonujących na niemieckim rynku pracy, a także rynku edukacyjnym, uczestnicy szkoleń bezpośrednio wymieniali poglądy i wypracowywali wnioski z uwzględnieniem własnych obserwacji i doświadczeń zawodowych dotyczących możliwości powstawania nowych miejsc pracy, wykorzystania potencjału technicznego gospodarstw i ich wdrożenia w warunkach polskich. Podczas realizacji programu szkolenia był on elastycznie dostosowywany i uzupełniany o elementy merytoryczne wynikające z indywidualnych potrzeb uczestników wymiany doświadczeń w poszczególnych grupach.

Partnerzy niemieccy chętnie współpracowali w realizacji takich przedsięwzięć, ponieważ spełniały oczekiwania i życzenia uczestników szkoleń. Oprócz różnych gospodarstw rolnych, zakładów produkcyjnych i usługowych, uczestnicy poznali również inne placówki kształcenia zawodowego i ustawicznego (szkołę rolniczą, centrum kształcenia zawodowego), z którymi współpracują partnerzy niemieccy. Pozwoliło to ukształtować obiektywny obraz stanowisk pracy, a także stanowisk dydaktycznych, na których szkoleni są przyszli pracownicy oraz osoby odbywające dalsze kształcenie ustawiczne z różnych branż.

Partnerzy niemieccy wykazali bardzo duże zaangażowanie w wypracowywany efekt materialny, udostępniając uczestnikom wymiany wszystkie potrzebne materiały, a także pozyskiwali je z innych instytucji, które odwiedzali uczestnicy szkolenia i od osób prowadzących seminaria. Podczas seminariów omówiono różnice w wyposażeniu baz dydaktycznych w Niemczech i Polsce, z uwzględnieniem pomocy dydaktycznych, jakimi dysponują szkoły. Przedstawiono możliwości dalszej współpracy w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz organizacji praktyk uczniowskich i staży, finansowanych ze środków Unii Europejskiej. Partnerzy niemieccy umożliwili uczestnikom wymiany doświadczeń zapoznanie się z kulturą oraz obiektami historycznymi w okolicach Hanoweru, Nienburga, Hildesheim i innych okolic.

Wypracowany efekt materialny w postaci opracowania, stanowi dla uczestników istotną pomoc dydaktyczną i egzemplifikującą nabyte doświadczenia podczas pobytu w niemieckich ośrodkach kształcenia i doskonalenia zawodowego. Opracowanie to jest udostępniane również wszystkim zainteresowanym uczestnikom podczas organizowanych i prowadzonych przez uczestników projektu szkoleń i zajęć dydaktycznych. Elektroniczna forma opracowania efektu materialnego umożliwia łatwą adaptację jego potrzebnych fragmentów do różnych form prezentacji, w zależności od potrzeb prowadzącego zajęcia dydaktyczne lub szkolenie.

Opracowanie to jest ilustrowane dokumentacją fotograficzną obrazującą istotne elementy opisywanych treści. Jest to istotnym walorem, szczególnie przydatnym podczas prowadzonych zajęć dydaktycznych, umożliwiającym upogładowienie prezentowanych treści. Integralną częścią opracowania jest przygotowana prezentacja dotycząca projektu.

Podpisanie umowy z NA nastąpiło w grudniu 2016r., co pozwoliło przygotować realizację projektu na rok 2017 i 2018 u partnerów zagranicznych. Program szkolenia, jako załącznik do umowy podpisano w dwóch językach: polskim i niemieckim, w trzech egzemplarzach po jednym dla każdej ze stron umowy (beneficjent, instytucja przyjmująca i uczestnik).

Uczestnicy po powrocie ze szkolenia potwierdzili całkowite wykorzystanie czasu przeznaczonego na realizację programu. Każdy dzień pobytu był szczegółowo zaplanowany i zgodnie z planem realizowany. Każdy uczestnik projektu otrzymał certyfikat od partnera zagranicznego, potwierdzający udział w szkoleniu z zakresu tematu projektu w określonym terminie w każdym z ośrodków, wystawiony w języku niemieckim. Uczestnicy spotkania wysoko ocenili prezentowany program szkolenia oraz profesjonalizm pracowników w omawianiu poszczególnych zagadnień.

Ponadto, Beneficjent projektu wystawił zaświadczenia uczestnikom projektu potwierdzające udział w całym projekcie w terminie od 01.09. 2016 - 30.06.2018r. Zaświadczenia te – oprócz wymaganych umową zapisów (w tym logo Programu PO WER) – zawierają program merytoryczny wymiany, nazwy instytucji współpracujących w realizacji projektu w Polsce i w Niemczech.

Wszyscy uczestnicy zrealizowanych szkoleń otrzymali przygotowywany już dokument Europass Mobility, potwierdzony przez Krajowe Centrum Europass.

I. OPRACOWANIE PROJEKTU KONCEPCYJNEGO OGRODU BAROKOWEGO NA PODSTAWIE HERRENHÄUSER GÄRTEN

Przedmiot	Projekty obiektów architektury krajobrazu
Miejsce	Pracownia zajęć praktycznych architektury krajobrazu
Czas trwania	135 minut
Klasa (klasy)	II
Zawód (zawody)	Technik architektury krajobrazu.
Efekty kształcenia z podstawy programowej kształcenia w zawodzie (kwalifikacji, PKZ)	<p>RL.21. Projektowanie, urządzenie i pielęgnacja roślinnych obiektów architektury krajobrazu.</p> <p>RL.21.1.</p> <p>1) określa funkcje roślin ozdobnych w kształtowaniu krajobrazu;</p> <p>RL.21.2.</p> <p>5) opracowuje projekty koncepcyjne i techniczne obiektów roślinnych;</p> <p>6) projektuje układy roślinne z uwzględnieniem warunków siedliskowych i wartości dekoracyjnych;</p> <p>8) opracowuje graficznie projekty koncepcyjne i techniczne obiektów roślinnych</p> <p>7) projektuje i wykonuje dekoracje roślinne:</p> <p>PKZ (RL.1)</p> <p>1) rozpoznaje gatunki roślin ozdobnych;</p> <p>10) wykonuje rysunki odręczne z zastosowaniem różnych technik rysunkowych i barwnych;</p> <p>11) sporządza rysunki techniczne odręcznie oraz z wykorzystaniem technik komputerowych;</p> <p>12) rozróżnia rodzaje obiektów terenów zieleni;</p> <p>13) odczytuje informacje z planów zagospodarowania przestrzennego;</p> <p>14) rozróżnia style architektury krajobrazu z różnych okresów historycznych;</p> <p>18) posługuje się mapami i planami sytuacyjno – wysokościowymi;</p>
Efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów	<p>Bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)</p> <p>7) organizuje stanowisko pracy zgodnie z obowiązującymi wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;</p> <p>Podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej (PDG)</p> <p>11) planuje działania związane z wprowadzaniem innowacyjnych rozwiązań;</p> <p>Kompetencje personalne i społeczne (KPS)</p> <p>1) przestrzega zasad kultury i etyki;</p> <p>2) jest kreatywny i konsekwentny w realizacji zadań;</p> <p>3) potrafi planować działania i zarządzać czasem;</p> <p>6) jest otwarty na zmiany;</p> <p>7) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem;</p> <p>8) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe;</p> <p>13) współpracuje w zespole.</p> <p>Organizacja pracy małych zespołów (OMZ)</p> <p>1) planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych</p>

	zadań; 3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań; 7) komunikuje się ze współpracownikami; Język obcy zawodowy(JOZ) 5) korzysta z obcojęzycznych źródeł informacji.
Liczba uczniów	13
Temat	Opracowanie projektu koncepcyjnego ogrodu barokowego na podstawie <i>Herrenhäuser Gärten</i>
Cel główny zajęć	Nabywanie/opanowanie przez uczniów umiejętności odczytywania informacji z map i planów, posługiwania się mapami i planami oraz umiejętność opracowania projektu koncepcyjnego obiektów roślinnych.
Cele szczegółowe zajęć Uszczegółowione efekty kształcenia	Po zakończeniu zajęć uczeń będzie umiał: <ul style="list-style-type: none"> – posłużyć się technikami rysunkowymi czarno-białymi i barwnymi w wykonywaniu rysunków odręcznych obiektów roślinnych, – wytłumaczyć oznaczenia stosowane na planach sytuacyjno-wysokościowych, – wykonać w projektach oznaczenia stosowane na mapach – zastosować w projekcie proponowane gatunki roślin wraz z rozstawą sadzenia, – zastosować właściwe oznaczenia stosowane na odręcznych rysunkach obiektów roślinnych, – zastosować gatunki roślin o oczekiwanych wartościach dekoracyjnych do warunków siedliskowych, – zbudować legendę oznaczeń do projektu koncepcyjnego, – opisać elementy składowe projektu technicznego obiektów roślinnych, – opracować tabelę doboru roślin w projekcie technicznym – opracować legendę do projektu technicznego.
Wymagania i kryteria oceny	Ocenie zadania podlegają czynności: <ul style="list-style-type: none"> – zaangażowanie na zajęciach, – przestrzeganie przepisów BHP, – współpraca w parach, – poprawne wykonanie zadania z karty pracy, aktywność, – poprawne rozwiązanie testu, – poprawne wykonanie projektu.
Środki dydaktyczne	Multimedialne programy komputerowe TIK platforma Kahoot, mapy, fotografie, ilustracje z czasopism, folderów itp.
Metody nauczania	Prezentacja multimedialna, elementy dyskusji, burza mózgów.
Formy pracy	Praca indywidualna, praca zespołowa
Przebieg zajęć	
Czynności wstępne:	Czynności organizacyjne - 5min <ul style="list-style-type: none"> – sprawdzenie obecności, – przygotowanie uczniów do zajęć.

<p>Część główna</p>	<p>Instruktaż wstępny - 10 min</p> <ul style="list-style-type: none"> - omówienie tematyki zajęć, ćwiczeń praktycznych i podanie celów zajęć wynikających z podstawy programowej, - omówienie planu i przebiegu zajęć, - wyjaśnienie/ustalenie z uczniami kryteriów zaliczenia zajęć, - wyjaśnienie przepisów bhp i uświadomienie zagrożeń w trakcie zajęć praktycznych.
<p>Ćwiczenia Uczniowie pracują według karty pracy.</p>	<p>Czas 90 min praca w grupach 2-3 osobowych - 30min</p> <ul style="list-style-type: none"> - powtórzenie wiadomości z historii sztuki ogrodowej, wyjaśnienie i powtórzenie pojęć związanych z ogrodem barokowym, - uczniowie analizują plany ogrodu barokowego Herrenhausen, zapoznają się z dokumentacją fotograficzną przygotowaną przez nauczyciela, - ustalają występujące obiekty w ogrodach barokowych na przykładzie Herrenhausen, ustalają cechy charakterystyczne ogrodu barokowego, - uzupełniają techniką barwną na przygotowanym przez nauczyciela szablonie podstawowe elementy ogrodu barokowego np. oś kompozycyjną, parter ogrodowy, roślinność, formy topiaryczne, elementy wodne, ścieżki ogrodowe, - zaznaczają na planie najważniejsze elementy według zasady Entre cour et Jardin. <p>Czas na wykonanie projektu 60 min praca samodzielna</p> <ul style="list-style-type: none"> - na podstawie planów i fotografii uczniowie sporządzają projekt ogrodu barokowego z doбором roślin, legendą i oznaczeniami graficznymi
<p>Prezentacja wykonanej pracy przez uczniów</p>	<p>Czas dla każdego zespołu: 5 minut</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentacja projektów na forum grupy, - uzupełnianie informacji przez nauczyciela, korekta.
<p>Sprawdzenie przez nauczyciela opanowanych umiejętności</p>	<p>Test, obserwacja przebiegu zajęć, ocena projektów.</p>
<p>Podsumowanie zajęć i ocena uczniów przez nauczyciela -15min</p>	<p>Dyskusja grup na temat wykonanego zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - grupa omawia prezentację kolegów z innej grupy, - samoocena uczniów według przyjętych kryteriów oceniania zawartych w załączniku nr1.
<p>Praca domowa</p>	<p>Opracuj prezentację multimedialną z fotografiami elementów ogrodu barokowego na podstawie ogrodu Herrenhausen.</p>
<p>Zakończenie zajęć</p>	<p>Ocena zajęć przez uczniów, podziękowanie za aktywne uczestnictwo w zajęciach</p>

Załączniki:

1. Kryteria oceniania podczas zajęć:

Za każde kryterium można przydzielić 1 lub 2 punkty

Kryteria oceny	grupa I	grupa II	grupa III	grupa IV	grupa V
Zadanie 1					
Poprawne wykonanie zadania wg karty pracy					
Współpraca w parach					
Zadanie 2					
Zaangażowanie ucznia na zajęciach					
Poprawne zastosowanie oznaczeń graficznych na projekcie					
Suma punktów					
Ocena					

Ocenianie: 10 punktów – celujący, 9 punktów - bardzo dobry, 8 punktów – dobry, 7/6 punktów – dostateczny, 5/4 dopuszczający, poniżej 4 - niedostateczny

2. Sprawdzian opanowanych umiejętności (test - powtórzenie wiadomości z historii sztuki ogrodowej):

1. Odtwarzając współcześnie partery ogrodowe zaleca się stosowanie bukszpanu wieczniezielonego w jakiej odmianie?:

- a) *Buxus sempervirens 'Suffruticosa'*,
- b) *Buxus sempervirens 'Faulkner'*,
- c) *Buxus sempervirens 'Rococo'*,
- d) *Buxus sempervirens 'Barocco'*.

2. Prace rekonstrukcyjne, dotyczące renesansowych elementów roślinnych obejmują:

- a) partery ramowane żywopłotem z lawendy wąskolistnej,
- b) bukszpanu wiecznie zielonego,
- c) ligustru pospolitego,
- d) wszystkie odpowiedzi są prawidłowe.

3. Barokowy parter haftowy był wymieniany co:

- a) 4-6 lat,
- b) 5-7lat,
- c) 10-12 lat,
- d) 6-8 lat.

4. Współczesny projekt odtworzenia parteru musi zawierać:

- a) rysunek ornamentu bukszpanowego,
- b) dobór roślin sadzonych w rabacie wewnętrznej,
- c) sposób wykonywania rabat brzeżnych,
- d) wszystkie odpowiedzi są prawidłowe.

5. Rabaty brzeżne to wąskie przestrzenie:

- a) wydzielone żywopłotem bukszpanowym,
- b) wypełnione darnią,
- c) wypełnione kruszywem,
- d) wszystkie odpowiedzi są prawidłowe.

6. Boskiety są podstawowym elementem ogrodu:

- a) barokowego,
- b) angielskiego,
- c) krajobrazowego,
- d) romantycznego.

7. Najpopularniejszymi gatunkami drzew stosowanymi w szpalerach są:

- a) grab i lipa,
- b) dąb,
- c) sosna,
- d) topola i klon.

8. Nawierzchnia w ogrodach barokowych była zazwyczaj:

- a) z kostki brukowej,
- b) piaskowa,
- c) żwirowa,
- d) tłuczniowa.

9. Znaczną część ogrodu barokowego zajmowały:

- a) drogi i place,
- b) baseny,
- c) aleje,
- d) pałace.

10. W celu odprowadzania wody z nawierzchni spadek podłużny nie powinien przekraczać:

- a) 6%,
- b) 8%,
- c) 10%,
- d) 2%.

11. Koberce zakładane były na planie:

- a) koła lub owalu,
- b) kwadratu,
- c) prostokąta,
- d) trójkąta.

12. Koberce były popularnym elementem kompozycji ogrodowej w wieku:

- a) XVIII,
- b) XIX i XX,
- c) XVII,
- d) wszystkie odpowiedzi są prawidłowe.

13. W celu osiągnięcia koloru białego stosowano:

- a) jasny piasek z dodatkiem kredy,
- b) piasek kopalny lub żwir kwarcytowy,
- c) ziemia o naturalnym czerwonym zabarwieniu lub mączkę ceglana,
- d) naturalną darni.

14. W celu osiągnięcia koloru żółtego stosowano:

- a) jasny piasek z dodatkiem kredy,
- b) piasek kopalny lub żwir kwarcytowy,
- c) rozdrobnione muszelki,
- d) ziemia o naturalnym zabarwieniu.

15. W celu osiągnięcia koloru zielonego stosowano:

- a) jasny piasek z dodatkiem kredy, rozdrobnione muszelki,
- b) piasek kopalny lub żwir kwarcytowy,
- c) ziemię o naturalnym czerwonym zabarwieniu lub mączkę ceglana,
- d) naturalną darni.

16. W celu osiągnięcia koloru czarnego stosowano:

- a) jasny piasek z dodatkiem kredy, rozdrobnione muszelki,
- b) ziemię z dodatkiem sadzy lub węgla,
- c) ziemię o naturalnym czerwonym zabarwieniu lub mączkę ceglana,
- d) naturalną darni.

17. W celu osiągnięcia koloru niebieskiego stosowano:

- a) jasny piasek z dodatkiem kredy, rozdrobnione muszelki,
- b) ziemię z dodatkiem sadzy lub węgla,
- c) miał węglowy zmieszany z kredą,
- d) wszystkie odpowiedzi są nieprawidłowe.

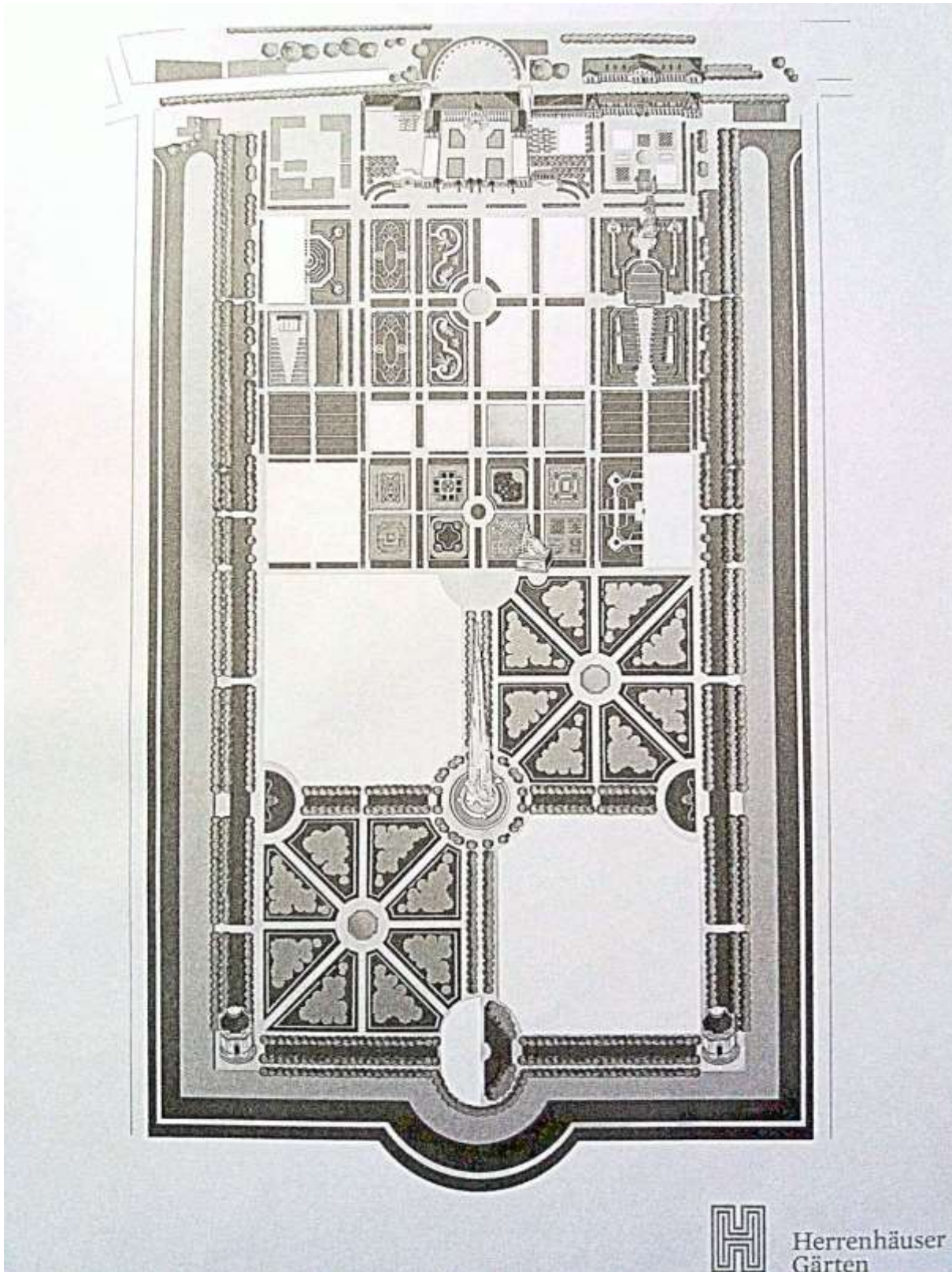
Karta odpowiedzi do testu

1. a
2. d
3. b
4. d
5. d
6. a
7. a
8. c
9. a
10. a
11. a
12. b
13. a
14. b
15. d
16. b
17. c

3. Zadanie projektowe - praca samodzielna:

Na podstawie planu ogrodu barokowego Herrenhausen:

- uzupełnij brakujące elementy ogrodu barokowego techniką barwną,
- nanieś oznaczenia graficzne na istniejące elementy układu barokowego techniką barwną,
- sporządź legendę zgodną z użytymi oznaczeniami graficznymi,
- sporządź projekt ogrodu barokowego w dowolnej technice barwnej w formie rzutu z góry i przekroju

(Bibliografia)

- 1) Gadomska A., Gańko K., Garczarczyk M., Zinowiec-Cieplik K.: Podstawy architektury krajobrazu - część I, Wydawnictwo HORTPRESS, Warszawa 2010
- 2) Gadomska A., Różańska A., Sikora D.: Podstawy architektury krajobrazu - część II, Wydawnictwo HORTPRESS, Warszawa 2010
- 3) Grąbczewski J., Skórkowska A., Szydło W., Tomżyńska M., Muras P., Marczyński S., Ciesielski M., Hajdrowski B., Marcinkowski J., Marcinkowska-Chojnacka N., Hodun G., Redaktor naczelna: Filipeczak J.: KATALOG ROŚLIN drzewa krzewy byliny polecane przez Związek Szkółkarzy Polskich, Wydawnictwo Agencja Promocji Zieleni, Warszawa 2016
- 4) Latocha P.: Rośliny ozdobne w architekturze krajobrazu. Cz. IV. Drzewa i krzewy liściaste, Wydawnictwo HORTPRESS, Warszawa 2010

II. WYKONANIE WIEŃCA ADWENTOWEGO, POZNANIE HISTORII JEGO POWSTANIA

Przedmiot	Prace przy produkcji roślin ozdobnych
Miejsce	Pracownia zajęć praktycznych
Czas trwania	360 minut
Klasa (klasy)	II
Zawód (zawody)	Technik architektury krajobrazu
Efekty kształcenia z podstawy programowej kształcenia w zawodzie (kwalifikacji, PKZ)	<p>RL.21. Projektowanie, urządzenie i pielęgnacja roślinnych obiektów architektury krajobrazu.</p> <p>RL.21.1.</p> <p>3) dobiera narzędzia i sprzęt do prac związanych z uprawą i pielęgnacją roślin ozdobnych;</p> <p>9) przygotowuje materiały do wykonywania dekoracji roślinnych;</p> <p>R.21.2</p> <p>11) posługuje się narzędziami, urządzeniami i sprzętem ogrodniczym;</p> <p>17) projektuje i wykonuje dekoracje roślinne;</p> <p>PKZ (RL.1)</p> <p>Uczeń:</p> <p>2) rozpoznaje gatunki roślin ozdobnych;</p> <p>23) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań;</p>
Efekty wspólne dla obszaru	<p>Bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)</p> <p>7) organizuje stanowisko pracy zgodnie z obowiązującymi wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;</p> <p>9) przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;</p> <p>Kompetencje personalne i społeczne (KPS)</p> <p>2) jest kreatywny i konsekwentny w realizacji zadań;</p> <p>3) potrafi planować działania i zarządzać czasem;</p> <p>6) jest otwarty na zmiany;</p> <p>8) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe;</p> <p>13) współpracuje w zespole.</p>
Liczba uczniów	10
Temat	Wykonanie wieńca adwentowego, poznanie historii jego powstania
Cel główny zajęć	Nabycie oraz opanowanie przez uczniów umiejętności rozpoznawania, właściwego doboru materiałów i narzędzi florystycznych. Tworzenie własnych kompozycji okolicznościowych.
Cele szczegółowe zajęć Uszczegółowione efekty kształcenia	<p>Po zakończeniu zajęć uczeń będzie umiał:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznać i nazwać materiał i sprzęt bukieciarski, – wykonywać proste kompozycje roślinne okolicznościowe (bożonarodzeniowe, wielkanocne, adwentowe), wieńce nagrobkowe, – wykonywać proste dekoracje wnętrz, – dobierać odpowiednie narzędzia i materiały, posłużyć się nimi zgodnie z zasadami bhp,

	<ul style="list-style-type: none"> – określać ewentualne zagrożenia dla zdrowia człowieka, związane z wykonywaniem prac i wskazuje sposoby udzielania pierwszej pomocy oraz opisuje procedury postępowania w takim przypadku, – omawiać nowe kierunki i trendy w bukiciarstwie, – wykonywać dekoracje roślinne asymetryczne oparte na podstawowych zasadach kompozycyjnych: proporcja, barwa, kontrast, rytm itp.
Wymagania i kryteria oceny	<p>Zaangażowanie na zajęciach, przestrzeganie przepisów BHP, praca w grupach dwuosobowych, poprawne wykonanie zadania zgodnie z instrukcją pracy.</p> <p>Kryteria oceny:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uczeń na ocenę celującą powinien: <ul style="list-style-type: none"> – posiadać wiadomości i umiejętności wykraczające poza materiał objęty programem nauczania, samodzielnie i twórczo rozwijać własne uzdolnienia i zainteresowania, – formułować problemy i dokonywać analizy lub syntezy zjawisk, – uczestniczyć i wykazywać się osiągnięciami w szkolnych lub pozaszkolnych konkursach zawodowych. 2. Uczeń na ocenę bardzo dobrą powinien: <ul style="list-style-type: none"> – w pełni opanować umiejętności objęte programem nauczania, – w oparciu o zdobytą wiedzę samodzielnie i w sposób twórczy rozwiązywać problemy zawodowe - w wymiarze teoretycznym i praktycznym, – potrafi prawidłowo analizować, wnioskować i dostrzegać zwiane między umiejętnościami praktycznymi a teoretycznymi, – przywiązuje dużą wagę do jakości, estetyki, tępa podczas wykonywanego zadania, – samodzielnie opracowuje plan działania, wg którego wykona zadanie, prezentuje prawidłowo wykonane zadanie, – bardzo dobrze funkcjonuje w zespole. 3. Uczeń na ocenę dobrą powinien: <ul style="list-style-type: none"> – opanować treści objęte programem nauczania oraz umieć poprawnie stosować je do wyjaśnienia typowych zadań i problemów, – posługiwać się językiem fachowym, – samodzielnie rozwiązywać typowe problemy zawodowe, – korzystać z fachowej literatury, encyklopedii, źródeł multimedialnych, – dokonać prezentacji wykonanego zadania, – dostrzegać i poprawiać popełnione błędy, – być aktywnym na zajęciach, – samodzielnie opracować plan działania, – dobrze funkcjonuje w zespole. 4. Uczeń na ocenę dostateczną powinien: <ul style="list-style-type: none"> – opanować podstawowe i użyteczne umiejętności

	<p>programowe z zakresu przedmiotu,</p> <ul style="list-style-type: none"> – z pomocą nauczyciela poprawnie stosować wiadomości i umiejętności do rozwiązywania typowych zadań i problemów zawodowych, – z pomocą nauczyciela korzystać z takich źródeł wiedzy, jak literatura fachowa, encyklopedii, program ochrony roślin, – ma trudności we współdziałaniu w zespole, – nie przywiązuje uwagi do organizacji pracy, estetyki, tępa pracy, – opracować plan działania pracy o niewielkim stopniu trudności, – dokonać prezentacji wykonywanego zadania wspomagany pomocniczymi pytaniami nauczyciela. <p>5. Uczeń na ocenę dopuszczającą powinien:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opanować elementarną wiedzę i niezbędny umiejętności umożliwiające dalsze kształcenie, – z pomocą nauczyciela rozwiązywać typowe zadania teoretyczne lub praktyczne, o niewielkim stopniu trudności, – pokazać lub opowiedzieć jak wykonał zadanie, – rokować nadzieję, że zrozumie zdobyte wiadomości i umiejętności – przy pomocy nauczyciela opracowuje plan działania, na podstawie którego z pomocą nauczyciela jest w stanie wykonać pracę, – nie posługuje się fachowym słownictwem, – znać regulaminy, – dokonać prezentacji wykonanej pracy. <p>6. Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeśli:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie opanował elementarnej wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania, niezbędnej do dalszego kształcenia, – nie potrafi rozwiązywać zadań teoretycznych lub praktycznych o elementarnym stopniu trudności nawet z pomocą nauczyciela, – nie jest przygotowany do zajęć, – nie przestrzega przepisów bhp oraz regulaminów, – odmawia wykonywania powierzonych mu zadań.
Środki dydaktyczne	Komputer, projektor, narzędzia florystyczne (sekator, nożyk, cążki do drutu), materiały florystyczne (podkłady do wieńców, materiał roślinny, wstążki, bąbki, dodatki do dekoracji).
Metody nauczania	Wykład, pokaz instruktażowy, prezentacja multimedialna, ćwiczenia, zajęcia praktyczne.
Formy pracy	Praca indywidualna, praca zespołowa.
Przebieg zajęć	
Czynności wstępne:	<p>Czynności organizacyjne 15min</p> <ul style="list-style-type: none"> – sprawdzenie obecności, – przypomnienie zagadnień opanowanych na poprzednich zajęciach,

	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie uczniów do zajęć.
Część wstępna	<p>Instruktaż wstępny – 30 min</p> <ul style="list-style-type: none"> – omówienie tematyki zajęć, ćwiczeń praktycznych i podanie celów zajęć wynikających z podstawy programowej, – omówienie planu i przebiegu zajęć, – wyjaśnienie/ustalenie z uczniami kryteriów zaliczenia zajęć, – wyjaśnienie przepisów BHP i uświadomienie zagrożeń w trakcie zajęć praktycznych.
Część główna	<p>Czas 120 min</p> <ul style="list-style-type: none"> – omówienie i zaprezentowanie narzędzi wykorzystywanych w pracach florystycznych, – prezentacja oraz omówienie zastosowania materiałów pomocniczych, – podanie przykładów oraz omówienie cech użytkowych materiału roślinnego wykorzystywanego w bożonarodzeniowych kompozycjach roślinnych, – omówienie zasad układania kompozycji roślinnych, – prezentacja przykładowych kompozycji bożonarodzeniowych poprzez wyświetlenie pokazy slajdów, – pokaz układania kompozycji bożonarodzeniowych – wieniec.
Ćwiczenia Uczniowie pracują według karty pracy.	<p>Czas 120 min praca w grupach 2 osobowych</p> <ul style="list-style-type: none"> – uczniowie zapoznają się z otrzymanymi kartami pracy, – uczniowie dobierają narzędzia i materiały niezbędne do wykonania zadania, – obliczają koszty zakupu materiałów według cennika zamieszczonego w karcie pracy, – wykonują zadanie praktyczne polegające na ułożeniu kompozycji okolicznościowej – wieniec bożonarodzeniowy – spełniającej kryteria zawarte w treści zadania, – bieżąca obserwacja pracy uczniów przez nauczyciela i udzielanie wskazówek w celu poprawnego wykonania zadania.
Prezentacja wykonanej pracy przez uczniów	<p>Czas dla każdego zespołu: 5 minut</p> <ul style="list-style-type: none"> – prezentacja prac uczniów – wykonany wieniec bożonarodzeniowy, – omówienie materiałów wykorzystanych do wykonania kompozycji oraz uzasadnienie celowości wyboru materiałów, – wycena wieńca na podstawie wyliczonych kosztów zakupu materiałów, – uzupełnianie informacji przez nauczyciela, korekta.
Sprawdzenie przez nauczyciela opanowanych umiejętności	<p>Obserwacja przebiegu zajęć, ocena efektu końcowego,</p>
Podsumowanie zajęć i ocena uczniów przez nauczyciela -15min	<p>Dyskusja grup na temat wykonanego zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – grupa omawia prezentację kolegów z innej grupy, – samoocena uczniów według przyjętych kryteriów oceniania zawartych w załączniku nr1.

Praca domowa	Opracuj projekt wykonania wieńca adwentowego w formie szkicu. Zaproponuj materiały niezbędne do wykonania kompozycji oraz oblicz koszty ich zakupu.
Zakończenie zajęć	Ocena zajęć przez uczniów, podziękowanie za aktywne uczestnictwo w zajęciach

Załączniki:

1. Kryteria oceniania podczas zajęć:

Za każde kryterium można przydzielić 1 lub 2 punkty

Kryteria oceny	grupa I	grupa II	grupa III	grupa IV	grupa V
Poprawne wykonanie zadania wg karty pracy					
BHP - przestrzeganie przepisów					
Współpraca w parach					
Zaangażowanie ucznia na zajęciach					
Suma punktów					
Ocena					

Ocenianie: 10 punktów – celujący, 9 punktów - bardzo dobry, 8 punktów – dobry, 7/6 punktów – dostateczny, 5/4 dopuszczający, poniżej 4 - niedostateczny

2. Prezentacja wykonania kompozycji bożonarodzeniowych – część praktyczna

Wieniec adwentowy wykonanie:

Do wykonania wieńca adwentowego są potrzebne:

- słomiane koło o średnicy 20-30 cm
- elastyczny zielony drucik
- prosty, odrobinę sztywniejszy (ale jednocześnie cienki) drut
- kombinerki
- nożyce ogrodowe
- cztery niewysokie, grube świece (najlepiej w kolorze czerwonym)
- gałązki jodły, sosny, jałowca i ostrokrzewu (lub mahonii)
- sosnowe szyszki
- czerwona wstążka.

Zaczynamy od wykonania zielonej bazy. Do słomianego koła przymocuj gałązki sosny i na wysokości łodygi owiń elastycznym drucikiem. Dołóż kilka gałązek jodły i ponownie obwiąż drutem. Powtórz czynność z gałązkami mahonii i jałowca. Następnie dokładaj kolejne partie roślin, układając je naprzemiennie i owijając drucikiem (będzie go łatwiej wyginać za pomocą kombinerek).

Układaj rośliny dość ciasno i delikatnie pod kątem, tak, aby kolejne partie gałęzi zachodziły na te umieszczone wcześniej. W ten sposób ukryjesz łądzy obwiązane drutem. Staraj się mocować gałązki nie tylko od góry, ale również po bokach koła, tworząc gęsty, równomierny wieniec. Ostatnie rośliny wsuń delikatnie pod umieszczoną na samym początku sosnę.

Kolejny krok to przymocowanie świec do **wieńca adwentowego**. Nożycami ogrodowymi przytnij prosty drucik do długości ok 5-6 cm - na każdą świecę będą potrzebne 4 takie kawałki. Każdy z nich ogrzej chwilę nad ogniem i wbij w podstawę świecy.

Następnie nałóż świece na wieniec w miejscu dwunastej, szóstej, trzeciej i dziewiątej godziny. Delikatnie dociśnij, aby wbić druty w zielone podłoże.

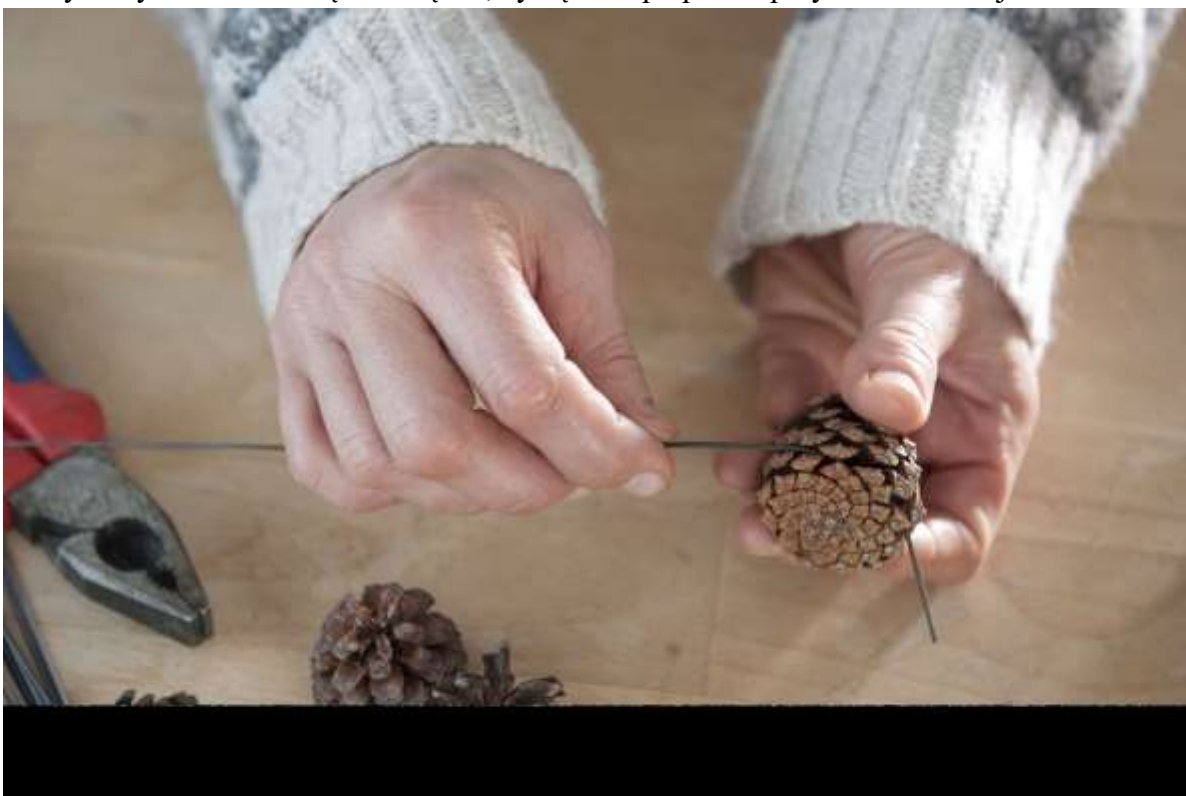

Wieniec adwentowy – dekoracja

Na końcu pozostaje już tylko udekorowanie wienca. W wariantcie minimalistycznym wystarczy ozdobić świece kokardkami z czerwonej wstążki (możesz je przypiąć szpilkami albo przywiązać cienką nicią) i przymocować do wienca kilka sosnowych świeczek.

Najłatwiej zrobić to za pomocą elastycznego drutu. Przetykamy go pomiędzy pręcikami szyszki, a następnie robimy z boku pętelkę i wbijamy szyszkę w zielony wieniec. Zamiast drucika możesz wykorzystać też cienką zieloną nicią, żyłkę albo po prostu przykleić dekoracje.

W ten sposób przymocujesz również inne ozdoby: bombki, kokardy, prezenciki, orzechy włoskie lub suszone plastry pomarańczy. Łupiny orzechów i szyszki można dodatkowo spryskać złotą albo srebrną farbą w sprayu. Wśród choinkowych gałązek pięknie prezentuje się też jemiola i ozdobione lukrem świąteczne pierniki.

Gotowy **wieniec adwentowy** tradycyjnie umieszczamy w widocznym miejscu - na przykład na stole, przy którym gromadzi się cała rodzina, możesz go również podwiesić na wstążkach pod sufitem.

3. Materiały informacyjne dla ucznia/nauczyciela

Historii powstania wieńca adwentowego.

Wieniec adwentowy wywodzi się z tradycji niemieckich ewangelików, ale na początku dwudziestego wieku przyjął się także wśród katolików. Umieszczone na nim cztery świece symbolizują czas oczekiwania na Boże Narodzenie - w każdą niedzielę Adwentu jest zapalana kolejna.

Adwent (łac. *adventus* – przyjsie) – w Kościołach chrześcijańskich okres trwający od I nieszpórów czwartej z kolei poprzedzającej Święto Bożego Narodzenia niedzieli do zmierzchu 24 grudnia, okres przypominający oczekiwanie na powtórne przyjsie Jezusa Chrystusa. Jednocześnie jest to czas poprzedzający pamiątkę pierwszego przyjsia – wcielenia, znanego pod nazwą narodzin Chrystusa czyli powszechnie Bożym Narodzeniem.

Wieniec adwentowy jest najczęściej wykonany na drucianym lub słomianym kole, z gałązek drzew iglastych (świerku srebrzystego, jodły albo sosny). Dodatkowo w kompozycję wplatane są także liście mahonii, ostrokrzewu, jemioly albo jałowca. W katolickiej tradycji najczęściej wykorzystuje się świece w kolorze fioletowym, nawiązującym do adwentowych szat liturgicznych, lub czerwonym - jako symbol radości oczekiwania na święta. . Co niedzielę zapala się kolejną świecę. I świeca jest świecą pokoju, II wiary, III miłości, IV nadziei. Elementy wieńca symbolizują wspólnotę oczekującą w nadziei i radości na przyjsie Pana. Znaczenie poszczególnych elementów jest następująca: zielone gałązki – życie, nadzieja; świece – światło, nadchodzącą Światłość; forma wieńca: krąg – powracający cykl życia. W okresie adwentu dominuje w liturgii kolor fioletowy. Kolorem tym w Kościołach ewangelickich nakrywa się ołtarz. W Kościele katolickim kapłan zakłada do mszy świętej ornat w kolorze fioletowym, symbolizującym czas pokuty i przygotowania się do jednego z najważniejszych świąt, czasu pojednania z Bogiem i ludźmi, a w III niedzielę różowy, który może być zastąpiony fioletowym.

Geneza powstania wieńca adwentowego

Nauczyciel ewangelicki i pastor, ks. Johann Hinrich Wichern, prowadzący w Hamburgu szkołę-przytułek dla sierot, chciał stworzyć rodzinną atmosferę. W I niedzielę adwentu w 1839 roku przyszedł mu do głowy pomysł, by wzbogacić wystrój świątlicy. Razem z wychowankami w I niedzielę adwentu zapalił pierwszą świecę adwentową umocowaną na drewnianym kole o średnicy 2 m, by wytworzyć nastrój skłaniający do modlitwy. Następne, mniejsze dwadzieścia cztery świece podopieczni zapalali każdego dnia do Wigilii, gromadząc się na wieczorny śpiew i modlitwę. Początkowo zielenią ozdabiano ściany. Z czasem drewniane koło przystrojono gałęziami jodły. W 1860 roku Wicherna przeniesiono do Berlina. Odchodząc zmniejszył liczbę świec do czterech. Tradycja szybko przyjęła się w rodzinach ewangelickich na północy Niemiec. W latach 20. XX w. zwyczaj przyjął się wśród katolików. Pojawił się na terenach dzisiejszej Polski w 1925 roku. Najpierw zdomowił się we Wrocławiu.

Sięgając do innych tradycji należy wspomnieć, że niegdyś Germanie w czasie obrzędów pogańskich w środku zimy, zapalali ogień na kręgu wykonanym z gałęzi o zielonych liściach, który stanowił symbol słońca. Zaś Żydzi podczas święta Chanuka zapalają kolejne świece na ośmioramiennym świeczniku.

Przykładowe kompozycje bożonarodzeniowe:

(Bibliografia)

- 1) Nizińska A.: ABC Florystyki, wydawnictwo HORTPRESS, 2008
- 2) Nizińska A. Maśka A.: Rośliny ozdobne w architekturze krajobrazu cz. 5, wydawnictwo HORTPRESS, 2008
- 3) Korzekwa Grażyna: Elementarz florystyki., Synergia, 2014;
- 4) Lamański Hubert, Kantaruk Agnieszka: Kwiatowe dekoracje. Inspiracje, porady, instrukcje SBM, 2016.